

Tudi čez to orjaško gorovje, z v nebo kipečimi vršaci in pustimi snežniki poskusil je pot. Mejsilnimi težavami prišel je v petnajstih dneh (v jeseni l. 218. pr. Kr.) čez Alpe v Italijo. Ali s kakšnimi žrtvami! Od onih 60.000 mož, ostalo mu jih je le še 26.000. Pa še ti so bili vsi razcapani in iztrudani in tako bolehave, da bi jih bilo malo rimsko krdele lahko uničilo. Kako, da jih niso? No, v Rimu se nihče ni nadjal, da bi si mladi Kartazan, če tudi je slovel kot junak, upal s celo armado v tem slabem jesenskem času iti čez Alpe, čez katere si še po leti nihče brez vodnika iti ni upal.

Tako so si Hanibalovi vojaki lahko počili. Ko so potem rimske armade prišle, podil jih je Hanibal pred soboj ter se vedno bolj in bolj bližal Rimu samemu. Rim je trepetal!

Opis Krškega okrajnega glavarstva.

I. L.

(Dalje.)

Šolske in župninske občine v Kostanjeviškem sodnijskem okraji.

Č a t e ž.

Zemljepisni del.

Tu je dvorazredna učilnica, ki šteje kakih 150 šolskih otrok. Župljanska občina šteje 1665 ljudi. Vasi te župnije spadajo pa menda vse pod politično občino Velike Doline. Prijazna vasica Čatež se dviga na hričeku ob Savi nasproti Brežic; okolu župljanske cerkve sv. Jurija je kakih 30 — 40 hiš s 240 ljudmi. Tu se izliva Krka v Savo. Nad Čatežem se dvigajo visoki Gorjanci z vrhovi: Goli Cirknik (624 metrov visok) še na Kranjski in Stojdraga s prijazno cerkvico pravoslavno na hrvatski strani.

K tej župnini spadajo še sledeče podružnice: sv. Vid, sv. Duh v Mrzlavi Vasi, sv. Martin v Malencah, sv. Peter v Stankovem in kapela sv. Mihela v Cerini.

Zgodovinski del.

Župnija je bila ustanovljena l. 1323., a oskrbovali so jo redovniki iz samostana Kostanjeviškega, kamor je ta cerkev spadala. Prvi po imenu znan župnik je Tomo l. 1434.

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

III.

Občni zbor „Národne šole“.

(Konec.)

Popoldne je zborovalo društvo „Národne šole“. Predsednik g. Fel. Stegnar ogovoril je zbrane in v kratkih črticah naslikal stanje in delovanje tega koristnega društva. Večji pregled o tem kaže

Sklep računa

društva v podporo ljudskih šol in učiteljev,

od dne 1. septembra 1882.

Vrstno število	Koliko	D o h o d k i	Po- samezno		Skupaj	
			gld.	kr.	gld.	kr.
1		Ostanek pretečenega leta	..	..	149	22
		D o n e s k i :				
2	8	a) ljudskih šol po 1 gld.	8	—		
3	14	" " " 2 "	28	—		
4	7	" " " 3 "	21	—		
5	1	" " " 4 "	4	—		
6	2	" " " 5 "	10	—		
7	1	" " " 10 "	10	—		
8	1	" " " 14 "	14	—		
	34	ljudskih šol je torej vplačalo	..	..	95	—
9	29	b) učiteljev po 1 gld.	29	—		
10	15	" " 2 "	30	—		
11	6	" " 3 "	18	—		
12	6	" " 4 "	24	—		
13	8	" " 5 "	40	—		
14	1	" " 7 "	7	—		
15	1	" " 10 "	10	—		
16	1	" " 18 "	18	—		
	67	učiteljev je torej vplačalo	..	..	176	—
17	4	ljudske šole so vložile nadplačila	1	12		
18	13	učiteljev istotako	5	76		
19		Slavna hranilnica Kranjska	200	—		
20	15	dobrotnikov je darovalo	43	—		
21		Od znanstvenega predavanja po gg. prof. Wiesthalerji, Šukljeji in Senekoviči	108	40		
			..	..	358	28
	a	Vsega skupaj	..	..	778	50
	b	Ako se odbijejo troški one strani	..	..	655	63
	c	Ostane gotovine prihodnje leto	..	..	122	87
		Vrhu tega je naložene ustanovnine:				
d		od 8 ustanovnikov po 20 gld.	160	—		
e		" 3 " 10 "	30	—		
		Obresti $4\frac{1}{2}\%$ od 2 let	17	15	207	15
f		Pri sklepu računa ima torej poleg ostalega blaga de- narnega premoženja	..	..	330	2

„Narodne šole“

s sedežem v Ljubljani za XI. opravilno dōbo
do dné 1. septembra 1883. l.

Vrstno število	Koliko	T r o š k i	gld.	kr.
1	219	knjig, šolskih, pripomočnih in drugih	41	57
2	23610	raznih lepopisnic, spisovnic in številnic	193	85
3	120	grosov jeklenih peres	37	19
4	319	tucatov peresnikov	18	96
5	749	prožnih škrljastih tablic	49	54
6	53	škatelj črtalnikov	12	56
7	469	tucatov svinčnikov	41	20
8	5150	raznih pikčastih risank	102	85
9	275	skladov pivnega in pisnega papirja	12	50
10	16	škatelj radirke	23	75
11		Zemljepisna in druga učila	28	75
12		Tiskovine	4	—
13		Uradne potrebščine	25	98
14		Za poselska opravila	8	70
15		Razpošiljavne potrebščine	23	97
16		Najemščina za društveno sobo	28	—
17		Izvanredne potrebščine	2	26
Vsota troškov .			655	63
Ti troški so se razdelili tako-le:				
a	34	ljudskim šolam za vloženih 95 gld. se je dalo v blagu .	176	42
b	67	učiteljem za vloženih 176 gld. se je dalo v blagu . . .	298	85
c	15	ljudskim šolam se je podarilo blaga za	81	50
d	116	deležnikom se je razdelilo torej vrednosti za	556	77
e		Blaga je ostalo za	58	52
V Ljubljani, dné 1. septembra 1883.				

F. Stegnar,

načelnik.

Matej Močnik,

tajnik i blagajnik.

Pregledali in potrdili:

Valentin Žvagen. Martin Potočnik. Josip Levičnik.

Potem je bila volitev v odbor, v katerem so ostali prejšnji g. g. odborniki.

D o p i s i.

Iz Koperkega okraja. V dan 27. oktobra 1881. l. bila je uradna učiteljska konferencija v Kopru. Pri takih zborih se napredovalni učitelj marsikaj koristnega nauči, kar potem lahko sebi in svojeji soli v prid uporabi. Tako nas je poučil pri onej konferenciji nadučitelj g. Bunec, kako si namreč ljudski učitelj pridobi spoštovanje in ljubezen svojih soobčinarjev in ljudstva sploh. Poudarjal je, naj učitelj v prvi vrsti izpolnjuje svoje dolžnosti, da mu potemtakem ne ostaja časa, kar je g. Bunec v posebni točki slikal, vtkati se v občinske, sploh politične reči. Prav tako! Ako nam ostaja kaj časa, izpolnivši svoje šolske dolžnosti, zbirajmo se v učiteljskih in bralnih društvih. Tū bistrimo uma svitile meče v prid in povzdigo našej narodni šoli in milemu narodu!

Učiteljstvo je za krajni šolski svet Dolinski poklicalo v življenje odstavke: »Učitelji — voditelji se obravnav krajnega šolskega sveta, njih šole zadevajoč, s posvetovalnim glasom udeležujejo«.

V dan 28. septembra t. l. bila je v Dolini odborova seja »Slovenskega učiteljskega društva« za Koperski okraj. Pretresovalo se je v tej seji o društvenini in društveni knjižnici. Odbor je sklenil odposlati k Ljubljanskemu učiteljskemu zborovanju, g. M. Anžlovarja z nekaterimi migljeji, kako ima društvo zastopati, kar je gotovo omenjeni tovariš, kakor minulo leto, sebi in društvu na čast izpeljal. Sklenilo se je tudi nadalje in sicer jednoglasno, da se meseca novembra skliče občno zborovanje društvu na čast, nam pa gotovo v korist. Dolinski.

Iz Gorice. 19. preteč. meseca odprl se je tū prvi slovenski otroški vrt, kateri se je izročil prav vrli učiteljici. Voščimo naj lepši uspeh!

Iz Trnovega pri Il. Bistrici. Gospod Martin Zarnik, starosta učiteljev tukajšnjega okraja in nadučitelj tū, je 6. preteč. m. obhajal petindvajsetletnico svojega službovanja v učiteljskem stanu. Bog mu daj še mnogo let zdravje in veselje pri njegovem težavnem stanu!

Iz Ljubljane. Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta v dan 3. nov. t. l. Poroča se na višje mesto o prošnji učitelja, da bi se mu odpustili pravni nasledki po sodnijskem kaznovanju; ravno tako poroča se tudi o prošnji učitelja, ki presi, da bi se mu začasno službovanje štel kot zatrdno postavljenemu. — Dosluženemu učitelju dovoli se pokojnina. — Prošnja gimn. profesorja za osobno doklado se oddaja dalje. — Določi se o pritožbi nadučiteljevi zaradi stanarine, ki mu je okrajni šolski svet ni dovolil. — Pritožbi o kaznih za šolske zamude se rešite. — Dva nadučitelja in enajst učiteljev in učiteljic na ljudskih šolskih se za trdno postavi; o nekaterih začasnih učiteljskih službah nakaže se potrebno okrajnim šolskim svetom. — Prošnja nekega okrajnega šolskega nadzornika, da bi se mu odvzelo nadzornišvo, oddaja se na višje mesto. — Gimn. učitelj postavi se za trdno in dobi naslov »profesor«. — Trem gimn. profesorjem pripozna se prva, enemu tretja in enemu četrta petletna doklada. — Reši se več prošenj za nagrado in podpora.

— Obdarovanje šolskih otrok v Ljubljanski čitalnici. Vesel dan so imeli 8. t. m. ubogi učenci in učenke v čitalnici. 40 dečkov in 40 deklic je dobilo popolno močno in čedno izdelano zimsko obleko. Slavnost počastila sta, da sta bila nazočna tudi gospod c. k. deželni predsednik baron pl. Winkler in njegova velečastita gospá soproga. Pred delitvijo ogovoril je zbrane A. Praprotnik, po delitvi pa je otrokom priporočal hvaležnost do dobrotnikov i. t. d. g. katehet Kržič. Slava in hvala bodi za toliko krasno obdarovanje vsem blagim podpornikom in podpornicam te lepe naprave!

— »Glasbena Matica« razposilja ravnokar svoje za leto 1883. izdane muzikalije: 1. »Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesnj.« Za moški zbor in samospeve (sopran in alt ad libitum), s klavirjem (ali orkestrom) zložil in gosp. baronu Andr. Winklerju, c. kr. predsedniku, poklonil Anton Foerster. 2. »Nazaj v planinski raj«, samospev s spremljevanjem na klavirji, uglasbil in g. Ant. Razingerju poklonil Bob. Burgarelli; 3. »Sv. Devici Mariji v čast«, samospev za sopran, triglasni ženski zbor in orglje ali harmonij. Uglasbil in svojim hčeram poklonil Anton Nedved. 4. »Slava Stvarniku!« Maša za moški zbor, uglasbil Ant. Nedved. — Vse te muzikalije v krasnej obliki obsegajo 50 strani in so najsijajneje spricevale za delovanje »Glasbene Matice«, katera se pa žal! še vedno premalo podpira.

— »Matica slovenska« razposlala je ravnokar knjige svojim udom za l. 1882. in 1883. l. Izdala je 3 knjige: »Lovčeve zapiske«, »Letopis« in »Spomenik«. Vse tri knjige

imajo knjižarske vrednosti 7 gld. 50 kr., ter so tudi po vsebini take, da sme z njimi vsak zadovoljen biti. Posebno se odlikuje »Spomenik« in »Letopis«, ki imata posebno vrednost tudi za učiteljske knjižnice.

— Družba sv. Mohora nam je za to leto podarila šestero knjig, in sicer: »Življenje Marije in sv. Jožefa«, II. snopič; »Cecilija«, I. del; »Cerkvena zgodovina«, I. snopič; »Slovenski pravnik«, I. snopič; »Slovenske večernice«, 37. zvezek in »Koledar za l. 1884.« Preteklo je uže 32 let, odkar je bila ta prekorna družba ustanovljena, pa ni še do zdaj tako veselo napredovala, kakor letos, kajti družbi je pristopilo 28390 udov — blizo 4000 več kot lani. Naj bi bila vsaka slovenska šola vpisana v to prelepo družbo!

— »Slovenski čebelar in sadjerejec« imé je novemu časopisu, katerega sta uže dve številki na svetlem. Izhaja vsaki mesec enkrat in se udom čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko pošilja brezplačno, neudom pa za 1 gld. 30 kr. na leto. Odgovorni urednik mu je g. Anton Klein, izdajatelj pa društveni predsednik g. Jan. Modic. Natis Kleinov in Kovačev v Ljubljani. Ta list je dobro došel tudi slovenskim učiteljem, ki se pečajo s čebelarstvom in s sadjerejo.

— »Vrtec«, časopis s podobami za slovensko mladino, prinesel je za mesec december naslednje sestavke: 1. V dolini (pesen), zl. F. Krek; 2. Jezušček v gozdu (pesen); 3. Materino oko (pesen), zl. Miljenko Devojan; 4. Sanje (pripovedka s podobo), spisal Stanetinski; 5. Okolo domače peči (povest), sp. Jos. Gradčan; 6. Visoka Tatra (s podobo); 7. Sveti Miklavž (povest), sp. Roza Kósova; 8. Duh (narodna pripovedka), spisala J. Miklavčič; 9. Nosorog (s podobo); — 10. Razne stvari: Drobline, kratkočasnice itd. — Kakor poprejšnji »Vrtčevi« broji, tako je tudi broj 12. zanimiv po vsebini in lepih podobah. V tem poslednjem letošnjem broji vabi uredništvo k novejši naročbi ter obljubljuje, da hoče skrbeti, da se bode »Vrtec« tudi v prihodnjem letu odlikoval ne samo po primernej vsebini za našo slovensko mladino, nego tudi z lepimi podobami iz domačega, narodnega življenja. A k temu je treba zdatne materialne podpore, ker podobe stanejo mnogo novcev. Mi se nadajamo, da bodo »Vrtčevi« prijatelji tudi v bodočem letu skrbeli, da se »Vrtec« ohrani naše slovenske mladini ter ga bodo podpirali in širili po vseh pokrajinah naše lepe slovenske dežele. — S prihodnjim letom stopi »Vrtec« v svojo štirinajsto dobo in stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

— Fizika za nižje gimnazije, realke in učiteljske. Spisal in založil Jakob Čebular, c. kr. višje realke profesor v Gorici. II. del. V Gorici. Natisnila »Hilarijanska Tiskarna.« 8°. 211 str. — Cena obeh delov 1 gld. 30 kr. — To je prekorna knjiga za naše srednje šole, katero živo priporočamo tudi našim ljudskim učiteljem, ker jim bode dobro služila pri naravoslovnih sestavkih šolskih citank v ljudskeji šoli.

— Nova šolska knjiga. Ravno kar prišla je na svetlo knjiga: »Prirodopis rudinstva ali Mineralogija«. V porabo nižjim razredom gimnazije in realke. Spisal Fran Erjavec, c. kr. profesor. V knjigo vtisnjenih je 37 podob. V Ljubljani. Založila in tiskala Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg. 1883.

— Skladbe Avgusta Armina Lebana (uredil Janko Leban, učitelj v Lokvi), prišle so na svetlo v II. zvezku in obsegajo 8 prav mičnih spevov. Cena jim je 40 kr.

— Odbor »Slovenskega učiteljskega društva« je imel 22. preteč. meseca sejo, pri kateri se je odbor tako-le ustanovil: A. Praprotnik, predsednik; g. Jak. Predika, podpredsednik; g. Fr. Govekar, zapisnikar; g. Iv. Tomšič, blagajnik; g. Fel. Stegnar, knjižničar. Prihodnja odborova seja bode v četrtek 3. jan. prih. l.

— Hrvatski pedagoški-književni zbor imel bode 31. t. m. svojo glavno skupščino, h kateri upravljajoči odbor vabi vse g. g. prave in dopisejoče člane in tudi druge g. g. učitelje kot goste.

— Jugoslovanske akademije zgodovinsko-filologični oddelek je imel 12. t. m. sejo, pri kateri je naš rojak in akademije redni ud g. Matija Valjavec čital razpravo o naglasu glagolov.

— † Gosp. Silvester Keše, dekan v Begunjah in c. k. okrajni šolski nadzornik v Radovljiskem okraji na Gorenjskem, je 12. t. m. umrl. Bil je izkušen šolski možak in posebni prijatelj ljudski šoli. Bog mu daj dobro!